

PISA 2025 pilotné meranie

Národný inštitút vzdelávania a mládeže, pracovisko Žehrianska 9, 851 07 Bratislava
www.nivam.sk pisa@nivam.sk 02-68 26 02 09

Čo je PISA

PISA je medzinárodná štúdia zameriavajúca sa na skúmanie úrovne funkčnej gramotnosti žiakov, ktorí vo väčšine zúčastnených krajín aktuálne navštevujú posledný ročník povinnej školskej dochádzky. Znamená to, že týmto žiakom sa už naskytuje minimálne teoretická možnosť ukončiť vzdelávací proces a vstúpiť na trh práce. Hoci väčšina slovenských žiakov po ukončení povinnej školskej dochádzky pokračuje v ďalšom štúdiu, výsledky merania PISA nám od roku 2003 pravidelne, v trojročnom časovom odstupe, poskytujú príležitosť nahliadnuť na niektoré prvky slovenského vzdelávania a vyvolať verejnú diskusiu o tejto problematike. Výsledky štúdie nám však nemajú podsúvať riešenia národných vzdelávacích problémov, ale monitorujú jeho stav z jednej z možných externých perspektív.

Testovanie prebieha výhradne **elektronickou formou** v troch stálych oblastiach: **matematika, čítanie, prírodné vedy** a jednej novej oblasti, ktorá je vyjadrením témy, ktorá je v spoločnosti ale i vo vzdelávaní aktuálna a jej obsah a rozsah nemožno stotožniť so žiadnou zo štandardných oblastí. V PISA 2025 pôjde o **učenie sa v digitálnom svete a cudzie jazyky** (*Pozn. SR sa do testovania oblasti cudzích jazykov v tomto cykle merania nezapája*). Jedna z troch stálych oblastí je v každom cykle **hlavnou oblasťou**, čo znamená, že tejto oblasti býva venovaná zvýšená pozornosť a okrem opakujúcich sa trendových úloh budú žiaci riešiť aj novovytvorené úlohy pre lepšie monitorovanie tejto oblasti. V PISA 2025 pôjde o **prírodné vedy**.

Meranie PISA sa na Slovensku realizuje v **základných a špeciálnych základných školách, gymnáziách a stredných odborných školách**, pričom cieľom je zabezpečiť, aby boli vo vybranej vzorke zastúpené všetky stupne vzdelávania, ktoré navštevujú 15-roční žiaci. **Do pilotného merania PISA 2025, ktoré sa uskutoční v termíne 15.4. – 3.5.2024, budú zaradení všetci žiaci, ktorí navštevujú 7. a vyšší ročník a narodili sa v roku 2008.**

Testovanie bude prebiehať elektronicky – **online**, predovšetkým na počítačoch, ktoré má škola k dispozícii pre potreby vyučovania. Na rozdiel od minulých cyklov štúdie, kedy testovanie prebiehalo offline, bude potrebné zvážiť aj spoľahlivosť internetového pripojenia v školách, ktoré budú súčasťou vzorky. To, či sú školské počítače a internetové pripojenie vhodné pre testovanie, budú môcť školy overiť testovacím softvérom, ktorý krajinám poskytuje medzinárodné centrum štúdie.

DÔLEŽITÉ: Na testovaní sa zúčastní len vybraná vzorka žiakov (ich zoznam dodá NIVaM), teda nie automaticky všetci žiaci 9. ročníka ZŠ alebo 1. ročníka SŠ. Realizácia testovania si teda môže vyžadovať organizačnú zmenu vyučovacieho dňa.

Vzhľadom na to že v meraní PISA sa na testovaní nezúčastňujú všetky školy na Slovensku, ktorých žiaci spĺňajú kritériá výberu pre PISA a výber vzorky sa realizuje dvojstupňovým stratifikovaným výberom, v žiadnom prípade nie je možné po ukončení merania hodnotiť výkony jednotlivých škôl, jednotlivých žiakov a navzájom ich porovnávať. Spracovanie údajov týmto spôsobom je v protiklade s cieľom, ktorý PISA sleduje. Výsledkom merania PISA je stav zručností celej populácie 15-ročných žiakov na Slovensku vyjadrený buď priemerným skóre v jednotlivých oblastiach alebo pomocou údajov získaných v rámci ďalšieho analytického spracovania.

PISA v škole

Testovanie v škole zabezpečuje **školský koordinátor – administrátor** (ďalej označený aj ako „ŠKA“). Školským koordinátorom býva zvyčajne pedagogický zamestnanec školy, ktorého touto úlohou poverí riaditeľ školy. Jeho úlohou je, v spolupráci s NIVaM, **zabezpečiť prípravu merania** v škole, vrátane **kontroly technického zabezpečenia**, ako aj **plynulého priebehu samotného testovania**.

Dôležitou úlohou školského koordinátora je tiež zabezpečenie **komunikácie** s NIVaM tak, aby sa v priebehu testovania vyskytlo čo najmenej vážnych komplikácií, ktoré by mohli ovplyvniť korektný zber údajov.

Podľa skúseností väčšiny pedagógov – školských koordinátorov z predchádzajúcich cyklov štúdie, školský koordinátor dokáže začleniť aktivity súvisiace s prípravou štúdie PISA do svojho bežného denného pracovného harmonogramu. Niektoré aktivity si však môžu vyžadovať zvýšené úsilie, prípadne pomoc iných osôb. Týmito osobami môžu byť:

IT technik (správca siete) (ďalej označený aj ako IT), ak je taká osoba súčasťou tímu pedagógov a iných odborných zamestnancov školy. Pomáha pri kontrole vhodnosti PC na testovanie vybraného počtu žiakov spĺňajúcich stanovené kritériá. Diagnostický softvér poskytne NIVaM.

Administrátor(i) testovania (ďalej označený aj ako **školský administrátor – ŠA**): ide zvyčajne o pedagogických zamestnancov školy, ktorých úlohou je zabezpečiť priebeh samotného testovania v jednej skupine žiakov (zaznamenať účasť žiakov, prečítať pokyny, robiť dozor počas testovania).

Potreba zapojiť do merania ďalšiu osobu (administrátora) vzniká vtedy, ak v rámci školy neexistuje miestnosť, ktorá je veľkosťou a vybavenosťou počítačmi vhodná na zabezpečenie testovania pre všetkých žiakov školy spĺňajúcich stanovené kritériá výberu súčasne. Žiakov je teda potrebné pre potreby testovania rozdeliť do dvoch alebo viacerých tried.

Administrátor sa môže do testovania zapojiť aj vtedy, ak samotný školský koordinátor nechce, alebo z akýchkoľvek dôvodov nemôže administrovať testovanie v triede.

Na samotnú administráciu testovania jednej skupiny žiakov je potrebné vyčleniť si približne **4 hodiny** počas riadneho vyučovacieho dňa.

V prípade, že škola nemá k dispozícii vyhovujúce technické vybavenie, NIVaM môže poskytnúť škole potrebný počet počítačov na realizáciu merania, alebo sa pokúsi vyriešiť situáciu iným spôsobom. Ak bola škola už vybraná do vzorky škôl, podľa stanovených pravidiel súvisiacich najmä so spôsobom výberu reprezentatívnej vzorky, nie je možné nahradiť ju inou školou, ktorá síce má potrebné vybavenie, ale zo štatistických dôvodov nebola zaradená do vzorky škôl.

DÔLEŽITÉ: ŠKA/ŠA/IT organizuje zber údajov pre meranie PISA bez nároku na mimoriadne finančné ohodnotenie. Po ukončení zberu údajov v pilotnom meraní vydá NIVaM pedagogickým zamestnancom, ktorí sa aktívne zúčastnili na príprave a organizácii merania PISA dokument (certifikát), ktorým NIVaM potvrdí zručnosti učiteľa a jeho účasť na medzinárodnej výskumnej aktivite, ktorá môže tvoriť súčasť atestačného portfólia v súlade so zákonom 138/2019 Z.z.

V súlade s § 154 bod (5) Zákona 245/2008 Z.z. Zákona o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov je účasť škôl na monitorovaní a hodnotení kvality výchovy a vzdelávania povinná.

Predbežný časový harmonogram pilotného merania PISA 2025

Vzhľadom k tomu, že PISA je medzinárodné meranie, aj termíny, ktorými sú krajiny viazané, do značnej miery určuje medzinárodné centrum štúdie. Týmto spôsobom sa zabezpečí, že všetky krajiny dodajú potrebné podklady včas a výsledky merania z jednotlivých krajín budú k dispozícii včas na spracovanie. Podľa skúseností z predchádzajúcich cyklov tejto medzinárodnej štúdie predpokladáme nasledujúci priebeh merania:

Január 2024: oslovenie vybraných škôl a potvrdenie účasti na pilotnom meraní PISA 2025

január 2024/február 2024: začiatok zberu údajov od škôl – predpokladaný termín testovania, zoznamy žiakov, ktorí vyhovujú požiadavkám merania (online formuláre s vysvetlivkami školským koordinátorom poskytnú NIVaM)

január/február 2024: začiatok zberu údajov z diagnostiky PC, zoznamov žiakov vyhovujúcich kritériám výberu (online formuláre s vysvetlivkami školským koordinátorom poskytnú NIVaM)

marec 2024: školenie školských koordinátorov s osobnou účasťou (pozdvanú doručí NIVaM školským koordinátorom v dostatočnom časovom predstihu)

8. apríla – 12. apríla 2024: doručenie zásielky s prihlasovacími údajmi pre žiakov a riaditeľov do škôl

15. apríla – 3. mája 2024: pilotné meranie PISA 2025 – zber údajov v školách (škola si zvolí 1 – 2 dni v rámci uvedeného termínu, počas ktorých testovanie uskutoční)

DÔLEŽITÉ: V súlade s § 154 bod (3) Zákona 245/2008 Z.z. Zákona o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v súlade s čl. 3 bod (1) a bod (3) písm. (t) Štatútu národného inštitútu vzdelávania a mládeže (ďalej len „Štatút“) zriadilo MŠVVaŠ SR Národný inštitút vzdelávania a mládeže (NIVaM) na realizáciu aktivít monitorovania a hodnotenia vzdelávania, vrátane realizácie medzinárodných meraní. V súlade s čl. 3 bodu (5) Štatútu vykonáva NIVaM svoje činnosti na základe požiadaviek a poverení MŠVVaŠ SR. V zmysle uvedeného, a rovnako aj v súlade s čl. 8 bodu (2) Štatútu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, v prípade, že MŠVVaŠ SR požiadala o údaje z merania PISA týkajúce sa výsledkov zúčastnených škôl a žiakov (bez priradenia osobných údajov ale s jednoznačným vyjadrením príslušnosti ku škole) pre výskumné účely, NIVaM tieto údaje zriaďovateľovi alebo ním poverenej inštitúcii v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti poskytne.

Kontaktné údaje pre meranie PISA 2025

Viac informácií o pozadí a zámeroch štúdie PISA nájdete na webovom sídle OECD: <https://www.oecd.org/pisa/> (materiály sú v anglickom jazyku)

Informácie o štúdiu PISA v slovenskom jazyku nájdete na webovom sídle NIVaM: <https://nivam.sk/merania/medzinarodne-merania/> (kliknite na záložku pre meranie PISA)

V NIVaM je za realizáciu pilotného merania PISA 2025 zodpovedné Oddelenie hodnotenia a monitorovania vzdelávania so sídlom na Žehrianskej 9, Bratislava. Národnou koordinátorkou pre meranie PISA 2025 a kontaktnou osobu pre meranie PISA je Júlia Miklovičová.

Kontaktné údaje:

Mail: julia.miklovicova@nivam.sk, pisa@nivam.sk

Tel: 02 68 26 02 09

So školskými koordinátormi vybraných škôl budeme komunikovať prostredníctvom online platformy. Prihlasovacie údaje poskytneme priamo školským koordinátorom vybraných škôl.

V prípade záujmu o viac informácií týkajúcich medzinárodnej štúdie PISA všeobecne, alebo konkrétne o priebehu merania v škole nás, prosím, neváhajte osloviť.

Tešíme sa na spoluprácu.